

Akupunktorens uke 2021

Norge har behov for autoriserte akupunktører

Akupunktorens uke ble i år arrangert i uke 48. Gjennom hele uken synliggjorde Akupunkturforeningen at akupunktører yter helsehjelp og viste også frem noe av deres virke innen den norske helsetjenesten. I løpet av uken viste man også til samarbeidet med de forskjellige pasientorganisasjonene.

Samarbeidet med pasientorganisasjoner tydeliggjør behovet for tjenesten, at innføring av merverdiavgift (mva) på akupunktur vil ramme mange pasientgrupper, og at brukerne forventer at akupunkturbehandling kvalitetsikres.

Det stilles fortsatt ingen krav til utdanning i akupunktur i dag, slik at hvem som helst kan behandle folk med akupunktur, og mange som bruker nåler som sitt verktøy har kun et helgekurs. Dette er både et problem for pasientsikkerheten, om pasienten får tilstrekkelig og riktig behandling, og et problem i forhold til utviklingen av faget og profesjonen.

Akupunkturforeningen har, på bakgrunn av nasjonalt og internasjonalt arbeid, konkludert med at en 4-årig utdanning, tilsvarende 240 studiepoeng, er det som er nødvendig for å kunne gi en trygg og kvalifisert behandling med akupunktur. Dersom akupunktører blir autorisert som helsepersonell på dette nivået, vil det styrke pasientsikkerheten og samhandlingen i helsetjenesten. Dette vil tjene helheten i helsetilbudet i Norge.

Forslag om merverdiavgift på akupunktur fra nyttår

I det siste statsbudsjettet fra den avgåtte Høyre-regjeringen er det lagt inn 30 mill. kroner som inntekt gjennom 25% mva på akupunkturbehandling. Innføring av mva vil bety økte helseutgifter for mange pasienter, og pasienter med dårlig råd vil ikke kunne fortsette med akupunkturbehandling – det bekymrer mange pasientorganisasjoner. Det vil også indirekte føre til at det vil bli vanskeligere for akupunktørene å opprettholde et godt tilbud. Manglende autorisasjon og sviktende pasientgrunnlag vil by på for mye usikkerhet for akupunktører. De fleste har praksis som selvstendig næringsdrivende.

Brukerne forventer tilgjengelighet, mva-fritak og at tjenesten er kvalitetssikret, derfor har Norge behov for autoriserte akupunktører.

Dag 1

Ryggmerter – akupunktører bidrar med å holde folk i jobb
Rundt 34% av den voksne norske befolkningen plages med ryggmerter (1). Ryggmerter er den nest mest vanlige årsak til uføretrygd og er en av hovedårsaken til arbeidsrelatert sykefravær.

Akupunktur kan dempe smerte, redusere betennelse, øke funksjonalitet og kan dermed redusere bruk av legemidler for denne pasientgruppen. Det ser også ut til at akupunktur kan være en kostnadseffektiv behandling over et lengre tidsrom. Akupunktur er nevnt i våre nasjonale, kliniske retningslinjer som en evidensbasert behandling ved langvarige, uspesifikke korsryggsmerter

Forslag om mva på akupunktur

Innføring av mva på akupunkturbehandling vil bety økte kostnader for mange pasienter. Det bekymrer mange pasientorganisasjoner, bl.a Ryggforeningen, som forteller at mange av deres medlemmer ønsker muligheten til å velge medikamentfri og dokumentert behandling. Det er mange som har behov for supplerende behandling av god kvalitet der helsetjenestene per i dag ikke har tilstrekkelig tilbud.

Ryggforeningen reagerer

«Vi i Ryggforeningen mener det er viktig med kvalitetssikring av akupunktører, og vi støtter forslaget om at det blir momsfritak på tjenesten. Akupunktur er en behandlingsmetode som mange av våre medlemmer har god effekt av, under og etter behandling. Det er på tide at akupunktur blir en akseptert behandlingsmetode da vi ser at mange har god nytte av det.»

Dag 2

Akupunktur er et behandlingsalternativ, også for vår psykiske helse

Ifølge Folkehelseinstituttet vil mellom én av seks, og én av fire nordmenn, ha en psykisk lidelse i løpet av et år (2). De vanligste psykiske lidelsene blant voksne er angstlidelser, depresjon og rusbruklidelser. Mer enn hver fjerde ungdom som har psykiske problemer går på medisiner ni år senere. Får en ungdom først forskrevet medisiner mot søvnløshet, angst eller depresjon, kan det føre til mange års sammenhengende medisinbruk (3).

NAV rapporterer at psykiske lidelser utgjør en stor andel blant uføretrygdete, henholdsvis 41,7% for menn og 33,3% hos kvinner (4). For de vanligste formene for psykiske lidelser, spesielt angstlidelser og depressive lidelser, er tilbudet om behandling lite dekkende. Ventetiden

for å få psykologhjelp er lang (5), og går det for lang tid fra man er henvist til helsehjelpen starter, kan det føre til at helsetilstanden og prognosen forverres. Medikamentell behandling kan gi en del ubehagelige bivirkninger, og noen medisiner er også vanedannende. Ungdommene erfarer at de mangler tilgang til profesjonell støtte i helsetjenesten og får dårlig oppfølging med hensyn til medisineren (6).

Hva kan kvalifiserte akupunktører bidra med?

Det er mange som har behov for supplerende behandling av god kvalitet der helsetjenestene per i dag ikke har tilstrekkelig tilbud. Gjennom akupunkturbehandling opplever mange lindring av ulike smertetilstander og hjelp til å finne ro der andre tiltak ikke viser effekt i tilstrekkelig grad, eller uten bivirkninger. Effekten av akupunktur er dokumentert for en rekke lidelser og tilstander, blant annet kronisk smerte, hodepine, kvalme, søvnproblemer, depresjon, angst, stress og plager i overgangsalderen (7).

Erfaring viser også at akupunktur demper uro i forbindelse med nedtrapping av psykofarmaka og kan dermed redusere bruk av legemidler. Brukere opplever akupunktur som helsefremmende. Ofte opplever de å bli psykisk sterkere og klarer dermed å ta bedre vare på seg selv. Pasienter med psykiske lidelser har behov for supplerende behandling av god kvalitet der helsetjenestene per i dag ikke har tilstrekkelig tilbud.

Innføring av mva på akupunkturbehandling bekymrer også Mental Helse Ungdom. De forteller at mange har nytte av akupunktur, både under og etter annen behandling.

Mental Helse Ungdom reagerer

«Vi i Mental Helse Ungdom er redd akupunktur ikke blir tilgjengelig for våre medlemmer om det blir lagt moms på disse tjenestene. Akupunktur er et viktig medisinfritt alternativ og mange har nytte av det, både under og etter annen behandling. Vi støtter akupunktørene i sin søknad om kvalitetssikring av tjenestene gjennom autorisasjon.»

Dag 3

Akupunktur og kvinnehelse

Det forskes for lite på sykdommer som rammer kvinner. Vi trenger mer forskning på kvinnehelse. De sykdommene eller helseutfordringene som typisk rammer flest kvinner, og som er et kjent behov for mer kunnskap, er blant annet hjerte-kar sykdommer, kreft, muskel- og skjelettlidelser, langvarig smerte- og utmattelsestilstander, psykisk helse og helsen i ulike livsfaser (8). Mange kvinner sliter med sammensatte lidelser, for eksempel en kombinasjon av muskel- og skjelettsmerter, psykiske plager og andre diagnoser.

Endometriose og vulvodyni (kroniske smerter i underlivet)

En spørreundersøkelse (9) viser at nær halvparten av de som deltok mener at sykdommer som rammer kvinner har lavere prioritet i forskning og helsevesen, sammenlignet med sykdommer som rammer menn. Endometriose er en av sykdommene de spurte mener har lavest status.

Endometriose er for mange en ukjent sykdom, men som koster samfunnet 13 milliarder kroner årlig bl.a. på grunn av sykemeldinger. Dette er kvinner med alvorlige smerter under menstruasjon, store blødninger, kroniske

magesmerter, kvalme, fatigue, depresjon og har vansker med å bli gravid (10).

Et annet eksempel som fagmiljøene har lite kjennskap til er kroniske smerter i underlivet hos kvinner. Kroniske smerter i underlivet blir beskrevet med navn som vulvodyni, vaginisme og vestibulitt. Sykdommen gjør at underlivet klør og brenner, og samleie er meget smertefullt. 10–20% av kvinner i Norge vil få en kronisk lidelse i vulva i løpet av livet, de fleste er under 30 år. Tilbudet til kvinner som sliter med dette i Norge er altfor dårlig.

Lidelsene utgjør et betydelig folkehelseproblem som krever tverrfaglig spisskompetanse og mer forskning.

Hva kan kvalifiserte akupunktører bidra med?

Gjennom akupunkturbehandling opplever mange lindring av ulike smertetilstander. En metaanalyse (11) om akupunktur og endometriose, viser at akupunktur kan lindre smerte, men det trengs mer forskning på området. Få randomiserte, blindede kliniske studier har tatt for seg effekten av akupunktur ved behandling av endometriose-relatert smerte. Når det gjelder reduksjon av menstruasjonsmerter (primær dysmenoré) viser en metaanalyse fra 2018 (12) at akupunktur kan redusere menstruasjonsmerter og tilhørende symptomer mer effektivt sammenlignet med ingen behandling eller NSAIDs (smertestillende medikament). Det ser ut til at effekten kan opprettholdes i løpet av en kortvarig oppfølgingsperiode.

I revidert utgave av veileder i fødselshjelp 2020 nevnes akupunktur som behandling ved kroniske smerter i underlivet (13). Akupunktur nevnes også som behandling i samme veileder både ved kvalme, bekkenleddsmerter, smertelindring under fødsel, stimulering av rier og morkakeløsning etter fødsel.

Endometrioseforeningen ønsker mer forskning på akupunktur og kvinnehelse

«Endometrioseforeningen etterlyser mer forskning på akupunktur og kvinnehelse og støtter absolutt kravet om at akupunktører bør sertifiseres gjennom utdanning og regulerte krav.»

Dag 4

Akupunktur og pakkeforløp hjem for kreftpasienter

Rundt en tredjedel av de som har overlevd kreft kommer ikke tilbake til normalen, men til en «ny» normal der de kan få ulike senskader og plager som kanskje vedvarer resten av livet (14).

Helsedirektoratet fikk i 2018 i oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet å utarbeide Pakkeforløp hjem for kreftpasienter. Pakkeforløpet skal sikre forutsigbarhet for pasientene og kvalitet i utredning og behandling.

Akupunkturforeningen ser dette vil kunne bidra til styrket samhandling, og myndiggjøring av den enkelte pasient. Likevel vil Akupunkturforeningen oppfordre til at pasienters behov, og bruk av supplerende behandling underveis i et kreftbehandlingsløp, inkluderes som tema i samtalene i de ulike samhandlingspunktene.

Pakkeforløpet omtaler ikke det faglige grunnlaget for behandlingstilbudene i de ulike fasene, men viser til etablerte faglige retningslinjer og behandlingsprogrammer. Vi viser i den forbindelse til punkt 8.2

i rapporten om seneffekter etter kreftbehandling utarbeidet av Helsedirektoratet. I rapporten omtales blant annet akupunkturbehandling.

Oppsummert forskning på akupunktur

Akupunkturforeningen ønsker på bakgrunn av rapporten å supplere med oppsummert forskning fra september 2021 (15) på akupunktur for tilstander som mange kreftoverlevende er plaget med. Retningslinjene kommer fra Tyskland, hvor akupunktur er en etablert behandling for mennesker med kreft og kreftoverlevende. Tilstandene er som følgende:

- nevropati
- munntørrehet
- angst og depresjon
- nedsatt hukommelse
- fatigue
- hetetokter
- smerter.

I Norge er dette tilstander hvor det offentlige helsevesenet har lite tilbud, og som gjør at kreftoverlevende søker behandling utenfor helsevesenet. På bakgrunn av dette er det viktig at pasientene får god informasjon om forskning og bivirkningsprofil, og at de møter kvalifiserte behandlere. Fastlegene som anbefaler og henviser bør også ha tilgang til tilsvarende oppdatert informasjon.

Brystkreftforeningen støtter autorisasjon av akupunktører

«Vi i Brystkreftforeningen støtter forslaget om en autorisasjon for akupunktører. Vi støtter også forslaget om at det blir momsfristak på tjenesten. Akupunktur er en behandlingsmetode som mange av våre medlemmer har god effekt av, under og etter behandling. Brystkreftforeningen har gjennom Rosa sløyfe vært med på å gi penger til et forskningsprosjekt som forsker på behandling av seneffekter, spesielt fatigue, med akupunktur. Det er på tide at akupunktur blir en akseptert behandlingsmetode da vi ser at mange har god nytte av det.»

Dag 5

Akupunktur anbefales ved kroniske smertetilstander

Rundt 3 av 10 voksne oppgir at de har langvarig (kronisk) smerte (16). Langvarig smerte er definert som vedvarende, eller stadig tilbakevendende smerte med varighet på tre måneder eller mer. Det kan være snakk om smerte som er til stede hele tiden, eller som kommer og går.

Smerte er en meget viktig årsak til langtidssykefravær og uførhet. Forekomsten av kronisk smerte har økt de siste årene og årsakene til at nordmenn har så høy forekomst av kroniske smerter er ikke kjent (17).

Akupunktur er et alternativ til smertelindring. Akupunktur nevnes som behandling i flere kliniske retningslinjer og veiledere for helsepersonell i Norge, blant annet ved kroniske korsryggsmerter, TMD-kjeveledds-

smerter, bekkenleddsmerte (bekkenløsning), episodisk spenningshodepine, nakkesmerter og migrene.

I april 2021 ble NICE Guidelines for kroniske smerter oppdatert. NICE anbefaler at behandling av kroniske smerter bør bestå av trening, psykologisk terapi og akupunktur, snarere enn smertestillende midler. NICE skriver at det forventes økt bruk av akupunktur i helsetjenesten gjennom denne anbefalingen.

Økte kostnader for pasienter som sliter med kroniske smerter, bekymrer som nevnt mange pasientorganisasjoner. Mange av deres medlemmer ønsker muligheten til å velge medikamentfri og dokumentert behandling, og mange har behov for supplerende behandling av god kvalitet der helsetjenestene per i dag ikke har tilstrekkelig tilbud.

Vil det norske samfunn tjene på at kroniske smertepasienter ikke lenger har råd til å velge dokumentert behandling som hjelper dem? Støre-regjeringen har fremdeles mulighet til å forhindre dette.

Støtte fra forskjellige pasientorganisasjoner

Norsk Revmatikerforbund

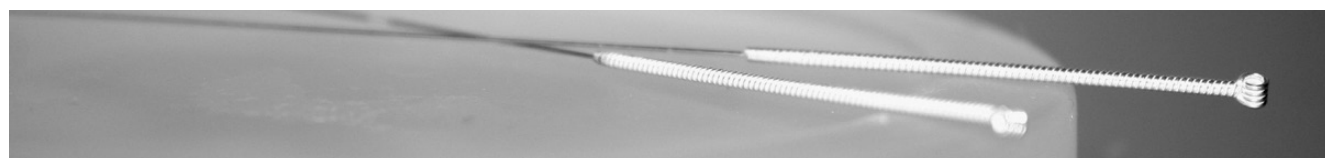
«Norsk Revmatikerforbund støtter forslaget om en autorisasjon for akupunktører, og vi er sterkt kritiske til at det foreslås å illegge moms på utførte tjenester, på lik linje med andre alternative behandlinger. For Norsk Revmatikerforbund er ivaretagelse av pasientenes trygghet og sikkerhet av høyeste viktighet. En del av pasientenes forståelse av trygghet er uløselig knyttet til selvråderett over egen kropp og valg av behandling. Samvalg er i kjernen av norsk helsevesen. Akupunktur er en behandlingsmetode som mange av våre medlemmer har god effekt av. Det er på tide at akupunktur blir en akseptert behandlingsmetode da vi ser at mange av våre medlemmer har god nytte av et slikt tilbud.»

Norges Fibromyalgi Forbund, Norsk foreningen for slagrammede, Landsforeningen For Amputerte LFA

«Vi støtter forslaget om en autorisasjon for akupunktører. Vi støtter også forslaget om at det blir momsfristak på tjenesten. Akupunktur er en behandlingsmetode som mange av våre medlemmer har god effekt av, under og etter behandling. Det er på tide at akupunktur blir en akseptert behandlingsmetode da vi ser at mange har god nytte av det.»

Akupunktorens uke – oppsummering

Etter endt uke fikk vi publisert hele 36 innlegg i sosiale medier og 6 nyhetsartikler på akupunktur.no. Mange delte innleggene videre og gjorde oss ekstra synlige. De politiske partiene og representanter fra Helse- og omsorgskomiteen ble tagget gjentatte ganger og må ha lagt merke til oss og fått med seg at brukerne forventer tilgjengelighet, mvafritak, at tjenesten er kvalitetssikret og at Norge derfor har behov for autoriserte akupunktører. □

Referanser:

1. Tidsskrift for Den norske legeforening: «Forekomst av muskel- og skjelettlidelser i Norge». <http://tidsskriftet.no/article/2049068>
2. *Psykiske lidelser hos voksne*, 30.06.14, fhi.no
3. *Psykisk syke unge får medisiner - ikke oppfølging*, 30.01.14, forskning.no
4. *Diagnoser uforetrygd*, 03.09.21, nav.no
5. *Psykisk helse for voksne - ventetid*, 16.09.21, helsedirektoratet.no
6. *Vi skulle få det bedre* (2021), forandringsfabrikken.no
7. *Oppsummert forskning - faktaark*, akupunktur.no
8. *Hva vet vi om kvinners helse?* Rapport fra forprosjektet til kvinnehelseportalen.no, april 2018, kjønnsforskning.no
9. *Kvinnehelse som valgkampsak*, 03.09.21, sanitetskvinnene.no
10. *Endometrioseforeningen i Norge*, endometriose.no
11. **XU et. al**; *Effects of acupuncture for the treatment of endometriosis-related pain: A systematic review and meta-analysis*, 2017 Oct 27;12(10):e0186616. doi: 10.1371/journal.pone.0186616. eCollection 2017.
12. *Faktaark: Menstruasjonsmerter/dysmenoré og akupunktur*, akupunktur.no
13. *Vulvodyni/Vestibulodyn* (*Kroniske smertetilstander i vulva*), legeföreningen.no
14. *Pakkeforløp hjem for kreft (under behandling)*, helsedirektoratet.no
15. *Komplementärmedizin in der Behandlung von onkologischen PatientInnen*, juli 2021, leitlinienprogramm-onkologie.de
16. *Faktaark: Kronisk smerte og akupunktur*, akupunktur.no
17. **Hervik, J; Stub, T**; *Chronic Pain has become a Chronic Problem in Norway. What are we doing Wrong? A Report from a Norwegian Pain Clinic*, Austin Therapeutics. 2021; 6(1): 1034)

AKUPUNKTØRER YTER HELSEHJELP

Brukerne forventer

- ✓ Tilgjengelighet
- ✓ Mva fritak
- ✓ Kvalitetssikring

Helsenorge trenger
kvalitetssikrede Akupunktører

AKUPUNKTURFORENINGEN